

Investering i kultur – naturligvis!

Att. Kultur- og Fritidsudvalget

PROLOG

Vi udgør som frivillige, kommercielle, statslige og/eller kommunalt finansierede musikaktører en væsentlig del af det kulturliv, der former Hillerød by og omegn.

Med musikken som krumtap har vi forskellige tilgange, der repræsenterer pædagogiske, sociale, formidlingsmæssige og oplevelsesrettede vinkler.

Vi mener, at Hillerød Kommune i langt højere grad end tidligere bør investere i kulturlivet. Det er der flere grunde til, og det er disse begrundelser, vi stiller til disposition for en dybdegående drøftelse med KFU.

Vi ønsker at oplyse udvalget om vores aktiviteter og vise og diskutere nogle indfaldsvinkler, som ligger rundt om vores musikarrangementer og som kan være med til at profilere Hillerød Kommune som kulturby i en større og mere bevidst grad end hidtil.

Vi har samlet vores oplæg under en række overskrifter med efterfølgende forklaring, case og diskussionsoplæg. Efterfølgende, som en slags bilag, har vi samlet informationer ind fra næsten alle aktører på området til generelt højnelse af informationsniveauet.

Vi repræsenterer en bred vifte af musikaktører i kommunen og er:

Black Star Booking, Café Slotsbio, De Røde Veste, Forsamlingshuset Nødebo Kro, Jazz i Rosenhaven, Kirkerne i Hillerød, Grundtvigs Højskole, Hillerød Bibliotek, Hillerød Musikskole, Støberihallen, Hillerød Musik & Teater, Klaverfabrikken og Sangcenter Nordsjælland.

AKTIVT MEDBORGERSKAB

Ved aktivt medborgerskab forstår vi den frivillighed, der er kernen i Hillerøds musikaktører. Vi arrangerer alle koncerter med professionelle kunstnere, men de musikalske begivenheder er blot toppen af isbjerget. Både før, under og efter koncerten gemmer der sig et betydeligt antal frivillige arbejdstimer, som er forudsætningen for koncertens gennemførelse; orientering i det kunstneriske udbud, budgetplanlægning, markedsføring, koncertopstilling/nedtagning og alt dette skaber et stærkt fællesskab omkring den enkelte kulturinstitution.

Den gode historie

Forudsætningen for **Nødebo Forsamlingshus's** kulturelle aktiviteter er et årligt loppemarked, hvor mere end 100 frivillige bidrager til at hente økonomi hjem via loppemarkedets salg.

Klaverfabrikkens mere end 300 frivillige er fundamentet for alle kulturelle aktiviteter i huset. Eksempelvis arrangeres New Note Festival i august af ca 60 unge frivillige i alderen 15-25.

Hillerød Musik & Teaters releasefremstød i maj måned for den kommende musik- og teatersæson baserer sig på ca 20 frivillige personers arbejdskraft.

Så hvad er pointerne?

Når Hillerød Kommune bevilger penge til musikaktørernes koncertvirksomhed, så opnås en gratis sidegevinst, der styrker fællesskabet og fremmer borgernes gode liv og medejerskab. Det skaber demokratiske fællesskaber, foreningsstrukturer, dannelse og sammenhængskraft. Hvis vi inddrager publikumsdelen også, så skaber det aktive medborgerskab grobund for et større fællesskab. Et trofast fællesskab, der for manges vedkommende skaber identitetsfølelse med institutionen, herunder de sangkor, som Hillerød opviser et imponerende antal af.

Det gælder alle bidragsyderne til dette skrift. Vi styrker mental sundhed og trivsel i kommunen gennem kultur. Det handler om børn, unge, udsatte, ensomme, integration, ældre og den brede befolkning.

Statens Institut For Folkesundhed har i nov. 2018 offentliggjort et studie, som påviser, at mennesker, der på ugentlig base involverer sig frivilligt, har dobbelt så stor sandsynlighed for at trives godt mentalt.

https://www.sdu.dk/sif/media/images/sif/sidste_chance/sif/udgivelser/2018/mental_sundhed_til_alle.pdf

SAMSKABELSE, SAMARBEJDE, SAMHØRIGHED.

Ordet samskabelse dækker over de opgaver og løsninger, der skabes i et samarbejde med kommune, lokale virksomheder, civilsamfundsorganisationer og aktive borgere.

Med overskriften peger vi på det samarbejde, der foregår kulturinstitutionerne imellem og mellem kulturinstitutionerne og andre institutioner i kommunen og med Hillerød Kommune.

I Hillerød er samarbejdet mellem borgere, institutioner, foreninger m.m. den største naturlighed. Det er en stærk kultur, som er vækstlaget for fællesskaber, arrangementer og indhold, der ellers ikke ville blive skabt.

”Samskabelsesprojekter” er den største indikator på, at kultur kan og skal bruges i mange flere sammenhænge end blot i en forbrugerkontekst, hvor det indsnævres til fx et kulturprodukt og publikums købevillighed, som man ser det i mange kulturhuse og spillesteder landet over. Kulturinstitutionerne samarbejder med hinanden, og det skaber både samhørighed og respekt for hinandens arbejde og virke. Dette er noget særligt for Hillerød.

Den gode historie

De nævnte kulturinstitutioner i prologen samarbejder i dagligdagen, samlet set ved to årlige aktørmøder og i årene 2016-2019 via ”Hillerød Novemberfestival. Musik og Teater.”

Med hensigten om ikke at være hinandens konkurrenter, men hinandens suppleanter, mødes vi og drøfter kulturelle, kulturpolitiske, økonomiske, mediemæssige og markedsføringsrettede emner...ofte med oplæg udefra. Vi har derudover alle fokuseret på at hjemskaffe de bedste kunstnere til Hillerød til den årlige ”Hillerød Novemberfestival. Musik og teater”, der har været et kulturelt lys i mørket. Det samme gælder slotskirkens Internationale Orgelkoncerter.

Hillerøds Kirker samarbejder hvert 2. år om en velbesøgt ”orgel-maraton” med bus rundt til kirkerne for at høre orgelmusik. Hillerød Musikskole arbejder tæt sammen med folkeskolerne i kommunen og med SangcenterNordsjælland. Slotsbio samarbejder med børnehaverne om teaterforestillinger. Den årlige ”Ordet er løs” er et samarbejde mellem Biblioteket, Klaverfabrikken, Hillerød Musikskole og Grundtvigs Højskole. Hillerød Musik & Teater samarbejder med Frederiksborg Gymnasium, Støberihallen og Royal Stage og har desuden afviklet koncerter på folkeskoler og på sygehuset med Musikberiget og syge børn. Jazz i Rosenhaven samarbejder med det lokale handelsliv om en række lørdagskoncerter i sommerperioden. Ud over at være lokalt mødested har forsamlingshuset i Nødebo haft fælles kulturarrangementer med kirken og bidraget til afviklingen af ”Stafet for Livet”. Klaverfabrikken, Hillerød Bibliotek, Grønnevang Kirke og boligforeningen Brohuset er gået sammen om at skabe kulturelle begivenheder i et socialt boligområde. Det er et samskabelsesprojekt skabt via netværket Den Sociokulturelle Landsby i Hillerød, hvor samskabelse på tværs af sociale og kulturelle aktører i byen udvikles.

Så hvad er pointerne?

Krumtappen i vores arbejde er musik og kultur, men som det ses, så kaster det en masse andet positivt af sig, og her står samskabelse, samarbejde og samhørighed centralt. Som musikaktører er vi forvaltere af en musikkultur, som har stor betydning for mange mennesker på tværs af alder og socialt tilhørsforhold. Musikundervisningen i vuggestue, børnehave, skole og musikskole er indgangen til musikkens verden og spiller en stor rolle som kulturel dannelse, som oplevelse, som socialt fællesskab, som uddannelse og evt. musikerskab. (Flere går til koncerter end til fx fodbold)

Helle Hygum Espersen er chefanalytiker hos Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd "VIVE".

Hun forsker i civilsamfund, samskabelse, partnerskaber, socialt entreprenørskab, social innovation, borgerinddragelse og frivillighed.

"For de offentlige organisationer kan værdien ligge i form af øget effektivitet, større kvalitet og bedre løsninger, for borgerne i form af empowerment og bedre opfyldelse af behov og for samfundet som helhed i form af øget medborgerskab, demokrati og social kapital.

Mål- og værdibilledet kan være komplekst og mangefacetteret, og det er både en styrke og en svaghed."

<https://www.coi.dk/fakta-og-cases/innovationstilgange/samskabelse/>

Kulturen som samlingspunkt for et helt samfund

Aktuelt har det været meget tydeligt under nedlukningen af Danmark under COVID-19 udbruddet, hvordan kultur/musik har været ét af de samlingspunkter, alle mennesker i DK har kunnet samles om.

Morgensang, fællessang og onlinekoncerter har holdt humøret og positiviteten oppe i en meget svær tid – og det er ekstremt tydeligt, hvordan live kultur, koncerter og oplevelserne omkring disse, er én af de ting, der savnes mest i alle samfundslag.

Morgensang med Filip Faber og nu med Kaya & Ole har øget bevidstheden blandt alle befolkningsgrupper om den danske sangskat og vigtigheden af at skabe samhørighed. Det bryder også isolationen for de mennesker, der er bundet til hjemmet. Det samler hele bysamfund på altanerne i baggårdene, hjemme på villavejene og på skærmene.

Kulturen og musikken har i den grad sat fokus på nødvendigheden af at stå sammen.

Behovet er her nu, og vil altid være til stede – kultur er noget, vi skaber sammen

KULTUREL IDENTITET, AMBASSADØRSKAB & TILTRÆKNINGSKRAFT

Kulturel fødekæde

Med denne overskrift henviser vi til de mange Hillerødborgere, der finder deres identitet bekræftet eller udfordret i de musikalske fællesskaber, de indgår i. Vi har nævnt det under "Aktivt medborgerskab", men dertil skal lægges det store publikum, der går efter oplevelser i det store udbud som musikaktørerne kan fremvise: traditionel jazz i Rosenhaven, opera og store navne i Royal Stage, blues og retrorock i Slotsbio, mainstream pop på Posen hen over sommeren, sing and songwriter, eksperimenterende rock, ikke-vestlig musik og folkemusik i Klaverfabrikken, musicals, pop-og rockkoncerter i Royal Stage, hård rock, mainstream og teater i Støberihallen, kor- og orgelmusik i kirkerne, klassisk kammermusik i Støberihallen og i kirkerne, jazz og klassisk musik på Nødebo Kro, og musikalske kulturmøder på Grundtvigs Højskole. Hver institution har opbygget en fast skare af tilhørere, et stampublikum, der år efter år køber billet, dukker op og har en kulturel oplevelse med ligesindede. Herved opstår sociale fællesskaber, som tager udgangspunkt i musikoplevelsen, men som også rækker ud over den. Det nye tiltag med fællesspisning er et tydeligt tegn på et ønske om kulturel identitetsskabelse hos borgerne.

Så hvad er pointerne?

I en tid, hvor Hillerød oplever et massivt byggeboom og befolkningstilvækst, er det vigtigt at diskutere, hvordan den kommunale sammenhængskraft bevares. Den kommer ikke af sig selv, og her kan KFU få en central rolle at spille, men det kræver forståelse for problematikken og en kulturel investering. Man kunne tale om kulturel byggemodning for de mange tilflyttere.

Musikken, teater- og litteraturoplevelsen i kulturelle fællesskaber er med til at skabe identitet for den enkelte borger, men en ikke uvæsentlig sidegevinst er, at mange oplever en by i kulturel bevægelse. I et samvær med familie og venner fra andre egne af landet vil denne kulturelle identitetsskabelse og omtale af de mange begivenheder i Hillerød gøre deltagerne til vigtige ambassadører for kommunen.

En bys tiltrækningskraft er afgørende i forhold til byens fremtid. Dels i forhold til byens økonomi, men også i forhold til borgernes opfattelse af et godt liv. Kulturlivets tiltrækningskraft handler om øget bosætning i Hillerød, ferie- og rejseturister, og oplandskommunernes brug af Hillerød som kulturby. Med borgernes engagement har Hillerød potentialet til at være det naturlige førstevalg, hvad angår kulturtilbud for borgere i hele Nordsjælland. Ikke sjældent hører vi omtalen af Hillerød som en "storby i miniformat", dvs at mange af de tilbud, man kan tage S-toget til København for at opleve, lige så godt kan findes i Hillerød.

Med i denne beskrivelse hører også forståelsen af det vi kunne kalde den "kulturelle fødekæde". I den bedste af alle verdener, så har den nye lille Hillerødborger mødt musikken i vuggestuen, børnehaven, folkeskolen, musikskolen og gymnasiet. Hun flytter fra byen for at studere videre og møde den store verden. Mindelser om gode musik- og kulturoplevelser fra hjemstavnsbyen vil alt andet lige indgå i en vurdering af senere bosættelse med familie og børn.

Kulturudvalgsformand fra Århus Kommune, Steen B. Andersen siger i 2016

"Dette er simpelthen en pointe, som kommuner bør minde sig selv om igen og igen:

Vil man tiltrække de gode skatteborgere, så sørg for at kulturtilbud er veludviklede og tidssvarende. Det er markant, hvor stor vægt borgerne lægger på gode lokale kulturtilbud, når de vælger bopælsadresse"

GENINVESTERING I KULTURLIVET OG MARKEDET

Hillerød Kommune skal ikke kun støtte kulturlivet. Hillerød Kommune skal investere i kulturlivet, og man skal have noget for pengene. Hillerød Kommune kan sikre, at kulturstøtten gives til aktører, der aktivt fundraiser hos private fonde, samarbejder med sponsorer, søger statslige tilskudspuljer og vigtigst af alt geninvesterer sin egenindtjening i mere kulturliv til Hillerøds borgere. Den enkelte kulturkrones værdi handler om, hvordan man sikrer, at når man giver 1 kr. til kultur, så får man kultur for mere end 1 kr. retur.

For Klaverfabrikkens vedkommende gav Hillerød Kommune i 2019 et samlet tilskud på ca. 2,8 mio. kr. Samme år havde kulturhuset en samlet omsætning på ca. 6,8 mio. kr. Klaverfabrikken har altså genereret ca. 4 mio. kr. udover det kommunale tilskud – hvilket betyder at der skabes kultur for yderligere 1,5 kr. for hver krone Hillerød Kommune har investeret. Klaverfabrikken finansierer aktiviteter via tilskud fra Statens Kunstfond, private fonde, offentlige støttepuljer og en egenfinansiering på ca. 2,8 millioner. Alle penge på Klaverfabrikken geninvesteres i det lokale kulturliv.

Under de mange kulturelle aktiviteter ligger der et lag af indtjeningsøkonomi for en række mellemløbere, som man måske ikke er opmærksom på. Det gælder fx husleje, billetbureauer, annoncer, leje af musikgrej, flygelstemning, hotelophold, tryksager og restaurationsbesøg. Jazz i Rosenhaven er f.eks. gennem sit nære samarbejde med en række lokale partnere med til at skabe handelsomsætning i byen.

DISKUSSIONSPUNKTER TIL DRØFTELSE MED KFU

Hillerød er landets 37. største by og bruger pt. 864,- kr. på kultur pr. indbygger og ligger nr. 67 blandt landets kommuner målt på kulturforbrug per indbygger.

Hvis man investerede i kulturen efter landsgennemsnittet på 967,- kr. pr. indbygger ville det give 5,4 mio. kr. ekstra til kulturen årligt*.

De 5,4 mio. kr. er udregnet ved at gange landsgennemsnittet af kulturforbrug pr. indbygger på 967 kr med indbyggertallet for Hillerød Kommune for 3. kvartal 2020 (51.234 personer iflg. Dansk Statistik)

*Kilde: <https://www.nb-nyt.dk/2020/02/27/50465/saadan-er-kulturkronerne-fordelt-i-kommunerne/>

<https://www.altinget.dk/artikel/se-kortet-med-de-store-forskelle-saa-meget-bruger-din-kommune-paa-kultur?fbclid=IwAR1bpbbrXquTiyIU79IVeDT9RuZxh-GZgqS7e5DNWYSyutzWmOF1Cf81JA>

<https://www.ft.dk/samling/20191/almdel/kuu/spm/401/svar/1688513/2242999.pdf>

Vi mener, at det er vigtigt at Hillerød Kommune tydeliggør politisk, hvorfor man investerer i kulturlivet, og hvad man får ud af det. Det skal formidles tydeligt, så man som borger forstår, hvorfor vi bruger skattekroneerne på kultur.

Vi har forsøgt at beskrive ovenfor, hvordan vi ser på effekten af et velfungerende og engagerende kulturliv. Man kan være uenig, men argumentationen for det ene eller det andet bør stå skarpt for alle politikere, aktører og borgere.

- Hvordan sikres et fremtidigt, mangfoldigt kulturliv, der giver plads til medborgerskab, kulturel identitet i en kommune med betydelig befolkningsvækst?
- Hvordan sikres fremtidig samskabelse, hvor frivillige foreninger er i fortsat dialog med kommunens kultur og fritidsudvalg?
- Hvordan sikres en forståelse af kulturbegrebet som en investering?
- Hvordan kan Hillerød se sig selv via markedsføring som en by og kommune, der også har en betydelig kulturel identitet?

Vi er ikke de eneste, der mener, investering er den rette vej

Fra Tænk tanken Mandag Morgen

Fem skarpe om kultur ifølge danskerne:

74 % af danskerne vil gerne lære noget nyt om verden, når de deltager i en kulturel oplevelse.
63 % er enige i, at "kulturoplevelser er med til at sætte fokus på vigtige emner i den offentlige debat".

63 % af danskerne er enige i, at lokale kulturoplevelser styrker deres tilknytning til deres lokalsamfund.

80 % mener, at kunst- og kulturoplevelser i barndommen bidrager til at understøtte børns faglige læring.

55 % af danskerne er mest enige i, at det offentlige skal finansiere en stor del af kunst- og kulturlivet.

https://www.mm.dk/misc/MELLEM%20BALLET%20OG%20BIOGRAFER_kultur%20if%C3%B8lge%20danskerne.pdf

Udvalgte eksempler

Kultur på Recept:

<https://www.sst.dk/da/puljer/kultur-paa-recept>

Afliv Kulturens støttebegreb:

<https://www.christianhave.dk/nyheder/kronik-i-jyllands-posten-afliv-kulturlivets-stoettebegreb>

Kulturen som investering – og værdien af arbejdsro

<https://danskemuseer.dk/kulturen-som-investering-og-vaerdien-af-arbejdsro/>